

Djelo 'Sveti Bernard kleči pred Bogorodicom' blista na bočnom oltaru prvostolnice

Vrijedna slika iz 18. st. nakon restauracije opet krasi Katedralu

Uglavnom se išlo na odstranjivanje prljavštine koja je značajno vizualno degradirala umjetninu, kazala je voditeljica Restauratorskog odjela Dubrovnik Hrvatskog restauratorskog zavoda Nada Lučić

PIŠE: BRUNO LUCIĆ

Katedrala Gospe Velike je od 13. studenog sigurno puno ljepša. Naime, završeni su konzervatorsko-restauratorski radovi na slici "Sveti Bernard kleči pred Bogorodicom" koja se nalazi na bočnom oltaru dubrovačke prvostolnice, oltar sv. Bernarda.

Barokni klasicizam

Kao autor slike potpisan je Petar Mattei Matejević (1670.-1726.), a riječ je o ulju na platnu iz 1721. O povijesnoj pozadini slike više je rekla voditeljica projekta, viša konzervatorica-restauratorica Jelena Maras.

- Dubrovački vlastelin i vikar dubrovačkog nadbiskupa Bernard Đurđević je nakon potresa 1667. bio glavni organizator obnove i uspostave crkvenih i civilnih institucija u Gradu. Zahvaljujući njemu i upraviteljima zaklade koju je oporučno ustanovio, dubrovačka katedrala baštini vrijednu zbirku slika. U oporuci pisanoj 1687. kapeli sv. Bernarda u sjevernom kraku ostavlja osam dvanaestina svoje cjelokupne nepokretne imovine čime se financirala izrada mramornog oltara svetog Bernarda i pripadajuće oltarne pale. Dok je oltar djelo napuljskog kipara Carla delli Frangija, oltarna pala dio je opusa cijenjenog slikara Petra Matteia čiji ciklusa slika sakralne tematike ukrašavaju dvije najvažnije dubrovačke crkve, crkvu sv. Vlahi i Katedralu. Mattei se smatra predstav-

Sveti Bernard kleči pred Bogorodicom, 1721.

nikom baroknog klasicizma u obliku koji se javljao krajem 17. i početkom 18. stoljeća, a u njegovim djelima se prepoznaju odjeci suvremenih umjetničkih strujanja na Apeninskom poluo-toku, istaknula je Maras.

Slika je restaurirana u radionici Hrvatskog restauratorskog zavoda u ljetnikovcu Stay. Međutim, kako oltar ne bi ostao 'prazan' tijekom trajanja restauracije, umjesto slike stavljen je print tako da vjerojatno brojni posjetitelji nisu ni primijetili da original nedostaje... Trebalo je najprije postaviti skelu, skinuti print, a potom pripremiti original i okvir za postavljanje. Sve je to vrlo pipkav posao koji zahtjeva maksimalnu fokusiranost, posebnu pažnju prilikom rukovanja bez naglih pokreta, te koordinirani timski rad... No, vidi se uhodanost ekipe. Na slici su se izvela broj-

na istraživanja i snimanja, a restauratorski radovi trajali su tijekom 2023. i 2024.

Viša konzervatorica-restauratorica i voditeljica Restauratorskog odjela Dubrovnik Hrvatskog restauratorskog zavoda Nada Lučić navela je kakvo je bilo stanje ove divne slike.

- Konzervatorsko-restauratorski radovi provodili su se u sklopu programske djelatnosti Restauratorskog odjela Dubrovnik Hrvatskog restauratorskog zavoda i u cijelosti su ostvareni sredstvima Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Provedeni su cjeloviti konzervatorsko-restauratorski radovi koji su obuhvatili sva preliminarna istraživanja i snimanja umjetnine na različite načine kako bi se utvrdilo zatečeno stanje samog predmeta i odredio koncept daljnjih radova. Uglavnom se išlo na odstranjivanje prljavštine koja je značajno vizualno degradirala umjetninu. Isto tako je bilo oštećenja platnenog nosioca, slika je bila opuštena na podokviru... Išlo se s odstranjivanjem prljavštine i požutjelog laka, krpanje oštećenja platnenog nosioca i postavljanjem novog platna kako bi se pojačalo izvorno platno, a na kraju je slika napeta na novoizgrađeni podokvir, napeta je sustavom opruga zbog njezine veličine..., objasnila je Lučić.

Manja retuširanja

Uz voditeljicu, u projektu su sudjelovali Ljubo i Pino Gamulin, laboratorijske analize uzoraka je izvela

Vrijedna ekipa okupljena ispred postavljene slike

Cijeli proces tražio je fokusirani timski rad

Uz sliku ide i ukrasni okvir

Mara Kolić Pustić, sudjelovali su i Antonio Blašković, Alma Dilberović i Martina Poša Njirić, kao i vanjski suradnik Mihael Štengl. Martina Wolff Zubović je radila povijesno-umjetničku obradu slike. Zahvale idu i ekipi iz firme Portal gradnja koja je pomogla prilikom montiranja djela. Uz sliku, restauriran je i pripadajući ukrasni okvir. Prethodnih intervencija na slici bilo je minimalno, bilo je nešto naknadnih retuširanja prije ove recentne intervencije.

Na neka velika iznenađenja konzervatori-restauratori nisu naišli, ali je svakako najveće iznenađenje za njih kad slika zablista novim sjajem i kad se usporedi stanje djela prije i poslije obrade. Posjetitelji, vjernici, svi oni koji budu ulazili u Katedralu odsad će moći uživati u punoj ljepoti ovog umjetničkog djela, očišćenog i oslobođenog od desetljećima naslaga. Pothvat je to iza kojega stoje sati i sati stručnog, obazrivog, vrijednog i angažiranog rada...